

גליון הכנה לדפוס מספר

"השב האפר"

אשר חיבר הרה"ג החסיד המקובל
וצדיק המפורסם איש אלקים גוצינא
קדישא אספקלריא המאירה מורה
צדק לעדתו צינא מלא ספרא ולו
עשר מעלות גמדות ישראלות ותק
ועושה חסד מוה' פנחס אריה זצ"ל
צב"ד דק' טורקא

דושות קומי אוי

ז

רעהשי"ת

השב האפר

פרשת חיי שרה שנת תשפ"א גליון ה'

פרשת חיי שרה

מהוץ לעיר. ר"ל מה שהיה מעשהו בחוץ בדברים החיצונים הכניס הכל תוך הקדושה. וזה מחוץ לעיר אל באר המים כי מים מרומז לתשובה כאמור אצלינו במ"א (לעיל עמוד ה' בד"ה ויאמר ד' אל אברם ב'). וירמוז ג"כ מחוץ לעיר" מה שעשה בבחי' עין י"ד רג"ל ר"ת עיר, מעשהו בחוץ יכניס הכל תוך הקדושה לבחי' הפנימיות ע"י באר המים, והבן:

וזהו והנה אנכי נצב על עין המים כי המים גי' רכ"ה שהוא גי' מזל מאזנים, וגי' ו"ה פ' י"ה כאמור בס' מ"ע כמה פעמים, ור"ל כל התורה שנכלל באנכי דעשרת הדברות הכל נצב על עין המים, ר"ל תלוי' הכל בכח חן]דש תשרי שנקר' עין המים כנ"ל, והנה אפש' למצו' רמז' דחכמת' בפסו' ולרבק' אח ושמו לבן וירץ לבן אל האיש החוצה אל העין, כי הגוף כשהוא הולך אחר תענוגי הזמן נקרא רבקה מלשון (שמו"א א' כח כד) עגל מרבק, כי הוא חפץ רק להתענג בתענוגי אכול ושתו הרוג בקר ושחוט צאן,

והנה הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו עד לא ברא עלמא ברא תשובה וע"י התשובה הקב"ה מלבין עונותיהם של ישראל, וזה ולרבקה אח, ר"ל לרבקה שהוא הגוף יש לו אח שהוא לשון שמחה ושמו לבן ר"ל יש לו שמחה שהוא נתקבל בתשובה ונתלבנו עוונותיו, וירץ לבן אל האיש ור"ל כי השם שהו' מלבין עוונותיו הוא שולח תמיד התעוררות תשובה מלמעלה אל היצה"ר שנקרא במקרא כמה פעמים איש כמו שאמר גבי דוד המלך ע"ה ויבא האיש והבן, החוצה אל העין ר"ל שהי' מקלקל בחי' חוש הראות שלו לדברי' החיצוני' כי תמיד התחל' הקולקול היא בעין כי אמרו בגמ' עין רואה ולב חומד וזהו ג"כ ובנות אנשי העיר יוצאת, ר"ל אותן בני האדם שאין לנגד עיניהם לתקן בחינות אלה, כי תי' אנשי היא

והנה כבר הבאתי כמה פעמים שחודש תשרי הוא השורש לכל עבודת השנה ובאשר האדם מתקן השורש ממילא יקל לו לתקן אח"כ השאר ימות השנה.

וזהו ואברהם זקן ר"ל שקנה חכמה ובא בימים לתקן כל הימים אחר שה' בירך את אברהם בכל. ר"ל בכ' ול' שהם כ' ימי תשרי ול' ימי אלול כאמור אצלינו במ"א, ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו. ר"ל היצר הרע נקרא עבד כאמור (משלי כט כא) מפנק מנוער עבדו וגו', זקן ביתו כי הוא מלך זקן וכו', המשל בכל אשר לו אשר שהאדם היה מושל על היצה"ר כן' ימים ול' ימים, וזהו שים נא ידך, שים נא נ"א ימים עם יום הושענה רבה. ידך שהוא בחודש שנברא באות יו"ד. תחת יריכי תחת אותו האבירון שהם השורש לכל המצות ור"ל י"ד רג"ל כולי"א כאמור שבזה נכללו כל המצוות ואשביעך בד' אלקי השמים כי כל המצות נכללו בג' בחי' כאמור בס' מגלה עמוקות. והם ר"ת שב"ע שמי"ם בריו"ת עצמו וזהו ואשביעך מלשון שבוע, והבן.

ויקה העבד עשרה גמלים. ר"ל כי ההכרח להכניס הכל בחכמה ולהתנהג עם ג' מדות אלו עפ"י חכמה העליונה. והחכמה ההוא בחי' יו"ד, ולבן אמר עשרה גמלים כי תיבת גמל גי' חכמה, כי צריך האדם לעשות מעשהו בחכמה ובתבונה ובדעת, ולראות בכל המעשים שהבורא ית"ש הוא בכל העולמות. וזהו כולם בחכמה עשית. ותי' יר"ך הוא בא"ת ב"ש היא גמל, וזהו ויקח העבד י' גמלים וכו', וילך ר"ל שמכניס חכמה בחי' יו"ד בני' יום גימ' לך' ל' ימי אלול וך' ימי תשרי, אל ארם נהרים כנ"ל. ויברך הגמלים. ר"ל שמכניס חכמה שהוא בחי' בית כאמור (משלי כד א) בחכמה יבנה בית באותיות יר"ך. וזהו ויברך הגמלים והבן.

ויקה העבד עשרה גמלים מגמלי אדוניו וכל טוב אדוניו בידו ויקם וילך אל ארם נהרים אל עיר נחור: (כד י) דהנה טובות הבורא העודפות עלינו בכל עת ורגע ע"ז אין היצה"ר מניח להסתכל ועושה לאדם מסך המכדיל, אך באגדה נחשבים עשרה טובות גופניות באגדה המתחלת כמה מעלות טובות למקום עלינו יש שם עשרה בחי' בטובות הגוף שעשה השי"ת עמנו. ועוד יש ד' טובות ברוחניות ועו"ש. והנה האדם מוזהר לבל ישכח טובת השם כאמור (תהלים קג ב) ואל תשכחו כל גמוליו.

וזהו ויקח העבד ר"ל אותו האיש שרוצה לעבוד השי"ת יקח בדעתו הגמול שגמל הב"ת שמו אותנו. והם עשרה גמלים מגמלי אדוניו וילך וכל טוב אדוניו בידו ר"ל כל הי"ד טובות, וילך אל ארם ר"ל ג' היסודות א"ש ר"ח מ"ם ר"ת אר"ם. נהרים שישגורם אור מלשון נהורא אל עיר נחור. עיר נחור"ר גי' תקמ"ד מספר ד"פ קול שהוא ד"פ חסד דין, וזהו אפשר מה שמבואר בגמ' (תגינה) גבי האי מינא דאמר עמא דאהדרינהו מרא לאפי' מינא אחוי לי' יד'ו נטוי' עלינו ר"ל כל הי"ד טובות השי"ו שעשה עמנו עוד עלינו. וזהו והנה עומד על הגמלים על העין כי עין ר"ת ידו נטויה עלינו, והבן:

ואברהם זקן בא בימים. (כד א) במדרש זש"ה ברכי נפשי את ה'. דהנה כבר הבאתי למעלה ששורש עבודת השי"ת הוא בג' בחי' הילוך שמיעה ראוי', ואיתא בס' יצירה כי באות ד' נברא הילוך ורגל שמאל, ובאות ח' נברא ראי' וכולי' שמאלית, ובאות ט' נברא שמיעה ויד ימין. ע"כ אפשר לכנות ג' אלו בתיבת יר"ך, כי יר"ך ר"ת י"ד רג"ל כולי"א,

מלשון שכחה, ע"ד (איכה ג יז) נשית טובה, ור"ל
אותן ששכחו מלוח לבם לתקן בחי' עי"ר ר"ת עין
י"ד רג"ל בנ"ל, ע"י זה הם יוצאים לשאוב מים
מבור צרה ונכרי',

וייה כראות את הנזם ואת הצמידים ר"ל כאשר
השם מביט בתורה ויבא אל האיש וגומר, ויאמר
בא ברוך ד', למה תעמוד בחוץ למה לך להכניס
בחי' העין לדברים חיצונים, ואנכי פניתי הבית
כבר הבינותי בחכמה, כי בית כינוי לחכמה,
ומכניס דברים החיצונים בחכמה העליונה
הפנימיות, והנה קולקול העין תולה בקולקול
הרגלים, ע"ד שאמרו בגמ' (ברכות מג) פסיעה גסה
נוטלת אחת מת"ק מאור עיניו של אדם,
והאנשים אשר הולכים אחר מראה עיניהם
נקראו בני חת, כי איתא בס' יצירה המלי' הקב"ה
אות ח"ת בראי, ואפש' לומ' בפסו' ויענו בני חת
את אברהם לאמור לו, ר"ל לפעמים יש להצדיק
עינים מאותן האנשים ההולכים אחר שרירות
לבם ומראה עיניהם, אבל באמת לאמתו הוא
טובת להצדיק כאמור בספרים קדושים, וזהו
ויענו בני חת את אברהם אבל זה לאמור לו לשון
את ד' האמרת היום, ר"ל זה לו גדולה וחובה,
והבו.

יעפ"ז אפשר לרמוז ג"כ בפסוק (בראשית כד טב) ויצחק
בא מבוא באר לחי רואי והוא יושב בארץ הנגב,
ויצחק ירומז אל הנשמה הקדושה כי הנשמה
מבחי' ספי' בינה ששם חני' היות, וזהו ויצחק
הצדיק המגביר בחי' נשמתו בא מבוא מבחי'
ביאתו, שבא תמיד לשמוע דברי חכמים
וחידותם, עי"ז מתקן בחי' ראי' שלו, כי ידיעת
ההפכים אחד ע"י תיקון ההליכה מתקן חוש
הראות, וזה בא מבוא באר לחי רואי ע"י באתו
תמיד שבא תמיד לשמוע דברי חכמים עי"ז השיג
בחי' באר לחי רואי ר"ל על ראי' שיש בה חיות,
כי קולקול הראי' נקרא' בשם מיתה, וכפי
שאמרתי ע"פ (בראשית כג ה) ותמת שרה בקרית
ארבע, הכוונה בזה כי מי שמקלקל בחי' ראי'
שמיעה והילוך נקרא בחי' מיתה, וזהו ותמת
שרה ר"ת שמועה ראי' הילוך, בקרית ארבע הם
ארבע היסודות שבאדם, ומאין בא הקולקול
מפרש אח"כ הוא חבורן בארץ נענו שמחבר א"ע
לדברים הפחותים והשפלים, והבו, ע"כ אמר כאן
היפך זה לחי רואי, ר"ל כי הראי' היתה בחי' חיים,
והוא יושב בארץ הנגב, ר"ל הסוכה המביאה

לאדם שיוכל לתקן בחי' הראי' ע"י ארץ הנגב,
כי התורה קריאה נגב וכמו שאמרו בגמ' (ב"ב כה)
הרוצה להחכים ידרים, וזהו שמתרגם והוא יתיב
בארעא דרומא,

ואפשר ירמוז עוד, כי הקולקול בא לאדם ע"י
שבעיניו ראה כל דבר, כי דרך רשעים צלחה (ע"פ
ירמי' יב א), ויבא ח"ו לומר כי שוא עבוד את אלקים
(ע"פ מלאכי ג ד), אכן השם לבו לדבר ד' מבין ומביט כי
הקב"ה מאריך רוחא וגבה דילי' (כלי יקר ויקרא י א עיי"ש),
ע"כ אין שום דבר קשה בעיניו, וזה ארעא דרומא
דרום ר"ת מאריך רוחא וגבה דילי', והנה מודעת
זאת כי בחי' זוהמת הנפש אחוז בבחי' ירכין והוא
ע"פ מה שאמרו בספרי קבלה ע"פ כל היום דוה
(איכה א ג), כי בחי' הו"ד נהפך לדוה, וידוע כי בספי'
הוד שם שם הוי' בניקוד קובץ, וע"י הקילקול בס'
זו יש פירוד לבבות בין בני ישראל וע"כ תהי'
אמת נעדרת כאמור במדרש שנעשית עדרים
עדרים והולכות לה, כי התחברות האנשים הוא
ע"י הרגלים שנאספים יחד והולכים לבית וועד
כאמור ג"כ שמור רגליך כאשר תלך אל בית
אלקים, כי ע"י התחברות בבית אלקים יתקנו
הרגלים ולזה ג"כ נאמר (ישעי' נח ג) אם תשוב משבת
רגליך עשות חפציך וגו', ור"ל ע"י בחי' שבת קדש
יתקן אדם בחי' רגליו ולכן אסרו תחומין בשבת
למען לא ילך האדם מגבול הקדושה לחוץ.

גם היא מצות השם לעשות קהלות בשבת, ועי"ז
יש תיקון בחי' הרגלים ועפ"ז יבואר מדרש
בראשית ויקרא אלקים לאור יום, אלו מעשיהם
של צדיקים, ולחושך קרא לילה אלו מעשיהם
של רשעים, צפה הקב"ה במעשיהם של צדיקים
ובמעשיהם של רשעים ועדיין איני יודע באיזה
מהם חפץ יותר, כשהיא אומר (בראשית א ד) וירא
אלקי את האור כי טוב, הוי אומר במעשיה' של
צדיקים חפץ יותר, ע"כ.

ולכאורה באיזה צד יתואר לומר ח"ו שהקב"ה
חפץ במעשה הרשעים. אך הכוונה בזה, כי
לפעמי' ידמה בעיני האנשים שראוי להם לברוח
מבחינת התחברות, ולעשות להם עדר עדר
לבדו. כי היצר יוכל להראות לבני אדם שהם
מלאים מצות כרמון ואף על עבירה ח"ו ימצא
התנצלות ותואנה הוא מבקש לומר ולחפות עלי'
כי זה דוקא כמו מצוה, וע"ד עבירה לשמה
וכדומה.

אכן באמת ענין פירוד לבבות היא דבר רק רע כל
היום, והא מעשה רשעים כי השם חפץ שיהי'
אהבה ואחוה וריעות בין ישראל כאמור במשנה
(עוקצין ג יב) לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה
לישראל רק שלום, כי השלום עם האחדות היא
ראשית כל פרי העבוד', ולא יתכן לאדם שום
התחלת עבודת שמים בלעדה, כי עיקר הכל
לחבר את האהל להיות אחד (ע"פ שמות לו יח) והנה
ענין פירוד לבבות הוא מקילקול ירכין הנ"ל,
כמאמרנו כי ע"י הקילקול בספי' הוה ששם
הוי' ניקוד קובץ, ע"כ יש קילקול בענין הקובץ
והחיבור עד קץ דזמין קוב"ה לחדתא עלמא,
ואז יהי' תיקון בבחי' זו כאמור (זכרי' יד ז) יעמדו
רגליו ביום ההיא על הר הזיתים.

ולכן אפשר נרמז בפסוק ויאסף רגליו על המטה
ר"ת האור ור"ל כשיהי' אסיפה בחי' רגלים לבחי'
מסתו של שלמה ויתקון הכל ואז יהי' האור
השלם, וזהו דברי המדרש שאמרנו כי לע"ע אין
ידוע האמת כי לפי הנראה ידמה בעיני הסכלים
שאין מעמיקים בדבר כי בחי' העדרים עדרים
זהו רצון שמים ובאמת הדבר להיפך וע"כ נאמר
במדרשים ובאגדות כי ע"י העדרים הולכות בחי'
האמת (וש) זה לשונם ותהי האמת נעדרת מלמד
שנעשות עדרים עדריו והולכו' לה, ולעתידי
יובחן הענין היטב, וזהו כשהוא אומר וירא
אלקים את האור ר"ת ויאסף רגליו אל המטה. אז
כשיהי' תיקון בבחי' ירכין ורגליו תדע האמת כי
במעשה הצדיקים שהוא אחדות והשלום בזה
בחר ד' וחפץ יותר והבן.

והו ירמוז כאן כי הצדיק השלם אומר לעבדו
שים נא ירך תחת ירכי, ר"ל כי עיקר השתדלות
העובד ד' לתקן תחילה בחי' ירכין והוא בחי'
קולקול שבספ' הוד, והתיקון הוא ע"י שמעלה
הכל לבחי' העליונה ומכניס דברי החיצוני לתוך
הבית שהוא חכמה כאמור ד' בחכמה יבנה בית.
ולכן אמר כאן ויברך ר"ל שהעובד ד' עשה כאשר
דבר אליו המעוררו לעבודת השם.

וליה תמצא בחי' ויברך משולב תי' ירך עם בית,
לרמוז שהכניס בחי' ירכין שהם לבר מגופא לתוך
בהבית פנימה, וזה ג"כ שמרמז כאן במד"ר זה
שאמר הכתוב ברכי נפשי את ד', ע"י הגבהת בחי'
ירכין לתוך הבית היא חכמה עליונה נעשה
צירוף ברכי ואז ד' גדלת מאוד, והבן.

והנערה טובת מראה מאוד בתולה ואיש לא ידעה. ותרד העינה ותמלא כדה ותעל והנערה (כד טז), רומז לתורה כי היא מעוררות את נפש האדם למצות השם ור"ל והנערה היא התורה היא אספקלרי' המאירה ומראה טובה לבחי' יצה"ר הנקרא בלשון חכמים מאוד.

והנה באמת התורה כעת היא בתולה ואיש לא ידעה שאין דורש ואין מבקש להבין האמת בתורתנו הקדושה. ותרד העינה כי ירדה ממדרגתה ע"ד ספדו תורה כי חוללה תפארתך, וע"י איזה סיבה בא היריד' זהו בא מחמת כי הלימוד היא שלא לשמה והלימוד הוא רק למראה עינים נגד בני אדם להשיג כבוד וכדומה. ולית מאן דיתער בגין לתברא בית אסורי' דילה כמבואר בתקונים. ע"כ אמר ותרד העינה ע"י העינה שהכל רק למראה עינים ע"כ ותרד,

או ירמוז בר"ת העינה יעברו ע"ל נפשנו המי"ם הזדוני"ם, ר"ל ע"י שירדה התורה, ע"כ משלו בנו מים הזדוני"ם. אמנם ותמלא כדה כשיהי' תיקון בכ"ד ספרים דאורייתא ע"י מילוי תיבת כדה כ"ף דל"ת ה"ה גימ' ד"פ קול לרמוז כשישראל מצפצפים בתורה בארבעה בחי' שהם פרד"ס ויהי' הקול קול יעקב, ותעל ר"ל יהי' לה עלי', או ירמוז כדה כי יש כ"ד זינא דמסאבותא, כשיהי' מילוי בבחי' כ"ד זיני דמסאבותא ויהי' להם תיקון, אז ותעל, והבן,

או ירמוז ותמלא כדה כי שלשה אותיות אלו שבהם נבראו ג' בחי' שהם שמיעה ראי' הילוך כאמור שהם זח"ט גימ' כ"ד, וזהו אפשר ותמלא כדה כשהאדם מתקן אותיות הנ"ל ואז ותעל יש עלי' לבחי' הקדושה והבן: או כד"ה ר"ת כל היום דוה, ר"ל כאשר יושלם הקולקול מבחי' הוד שנתהפך לדוה, אז ותעל יהי' לנו עלי', והבן:

במשו"ך היובל הבה יעלו בהר. עפ"י מאמרינו שעל התורה נאמר בתולה ואיש לא ידעה, שעדיין לא נגע אדם בקצה התורה, ע"ד ששמעתי אומרים ע"פ תורת ד' תמימה, ר"ל שעדיין התורה היא תמימה ולא התחיל שום אדם לעמוד על סודה וחקר דתה בבחי' הפנימיות. ולכן ירמוז כאן במשו"ך היובל כאשר ימשוך האדם מבחי' זו שהוא ר"ת יוב"ל בתול"ה ואיש לא ידע"ה אז המה יעלו בהר, יהי' להם עלי' על היצה"ר שנקרא הר, והבן, (ואפשר עוד

רמז בענין כזה כי יובל ג"כ בר"ת וכל בני"ך לימודי ד', והבן):

הנה אנכי נצב על עין המים ובנות אנשי העיר יוצאת לשאוב מים, (כד יא) דיש שני מיני הנהגות בעול' הנהגה טבעיו' והנהגה השגחיות, והנהגה השגחיות הוא ע"י התורה כי כאשר האדם מתנהג ע"פ התורה אז הוא תחת השגחות השי"ת לבטל ממנו הנהגה הטבעיו' ואשר לא שם לבו להבין את זאת לבבו ידמה שהעולם כמנהגו נוהג עפ"י הטבע, וצריך להשתדל להשיג דברים הטבעיים, והמאמין שכל עניניו מסורים ביד השי"ת ואין נגד[ה](ע) ממנו דבר מאשר מוכן לו בעת הבריאה ורק עפ"י התורה ילך אין צריך השתדלות כלל, כי שום אדם לא יוכל ליגע במה שמוכן לו, וכמו שאמרו בגמ' (יומא לה) משלך יתנו לך ובמקומך יושיבוך ואין מלכות נוגעת בחברתה אפי' במלא נימא, והנה השפעות הבאות לעולם נקראים בשם מים שהם מדרכם לירד מגבוה לנמוך, לכן מרומז כאן בפסוק זה הנה אנכי ר"ל התורה נצבת על העין המים, ר"ל על השפעה הבאה מאת השם דרך השגחה, וזהו עין דווקא, אמנם ובנות אנשי עיר המה המשדלים בצורכי הגוף, שנקרא עיר כמו שאמרו במדרש ע"פ עיר קטנה ע"ש הם אין להם שכל להבין שהכל תלוי בקיום התורה, ולכן הם יוצאות מן התורה לשוטט ברחובת קרי' (עפ"ל הפסוק - איכה ב יא) על המחי' ועל הכלכל' דרך הטבעיות, וזהו יוצאת לשאב מים, ולכן אפשר מרומז כאן בר"ת אנש"י העי"ר יוצא"ת לשא"ב מי"ם ר"ת אלקים שהוא גימ' הטבע כידוע, והבן:

